

AZ ÜZENET ÉRVÉNYESSÉGÉNEK MEGVIZSGÁLÁSA

Ellen White szilárd meggyőződése volt, hogy 1844-től hosszú élete végéig, 1915-ig, ihletett kijelentéseket kapott Istentől. Sohasem tartott igényt arra, hogy üzenetei szószerinti ihletés vagy szószerinti tökéletesség eredménye. De állította, hogy az üzenetek az Úrtól jöttek, és egy felvilágosult elmétől származnak, azonban saját szavaival és stílusában kifejezve. Ezen üzenetek jellemzője és jogosultsága gondos vizsgálatot igényel annak megállapítása érdekében, hogy azok valóban az igaz prófétálás ajándékának helyreállítását szolgálják-e, vagy csupán megtévesztő hamisítványok.

I. Az ajándék bizonyítékát megtalálták az íásaiban

E lelki ajándék valódiságának döntő bizonyítéka magukban az írásokban rejlik. Lelkületéről és gyümölcseiről ismerhetjük meg forrását. Ezek, mint arra az adventisták rájöttek, jók és üdvösek. Mély lelki elvek jelennek meg egyszerű formában. Mindig a legmagasabb erkölcsi felfogás felé törekszenek. Helytelenítenek minden bűnt, és dicsőítenek minden erényt. Krisztust úgy mutatják be, mint az ember egyetlen reményét és Megváltóját. A Bibliához vezetnek, felmagasztalva azt, mint az Úr megváltozhatatlan Igéjét, melyet úgy mutat be, mint mindenre elégséges Istenhez vezető, minden szükséges tanács forrását, a keresztény hit és gyakorlat egyedüli szabályát.¹

(990) Állították az adventisták, ezek az írások leleplezik Sátán fortélyait, és elítélik csapdáit. Óvnak a keresztény ösvény veszélyeitől, és figyelmeztetnek a megszállottságra és vakbuzgóságra. Sohasem javasolják a gonoszt, és nem szállítják le az erkölcsi követelményeket. Soha nem vezetnek a bűn és a vétek útján. Nem készítetik az embereket arra, hogy kevésbé hűségesen szolgálják Istent, és kevésbé szeressék Őt; inkább rejtett bűnöket tárnak fel, és szent életre ihletnek.² Ez volt értékelésük.

Ellen White a tanácsait néha egyéneknek, néha gyülekezeteknek, néha felekezeti vezetőknek adta. Különleges kérdésekkel foglalkoznak, egyszer jövő tervekkel, máskor lelki tanáccsal látnak el a keresztény életre vagy egyházvezetésre. Ezeket az írásokat, melyek az eredeti címzettekén kívül

másokra is alkalmazhatók, az évek során kiadták az egyháztagok közhasználatára, mint pl. a *Bizonyságtételek a gyülekezet számára*.

Más művei, melyeket nem meghatározott személyekhez vagy alkalmakra írt, általánosabb síkon hívtak fel nagyobb megszentelődésre, magyarázták a keresztény élet jelentőségét, vagy Krisztus tanításait, vagy körvonalazták Isten vezetését az elmúlt időszakokban. Ezek a könyvei messze túlterjedtek a hetednapi adventisták körein. Sok különböző vallású és nyelvű olvasó, akik semmit sem tudtak, vagy nem érdekelte őket a prófétálás ajándéka, személyes ihletést és lelki segítséget nyertek e könyvekből, a zsebkönyv méretű *Krisztushoz vezető útból*, a *Korszakok Vágya* (Jézus Élete) című könyvéből.³

Mrs. White prófécia-magyarázatai, bár gyakran **(991)** másodlagosak írásai tárgyainál, megbízhatók és történelmiek. Hangsúlyozva a lényegest, és eltekintve a kisebb, hasznot nem nyújtó és vitás pontoktól, értelmezései támogatják az alapvető protestáns álláspontokat, és egyesítő, megnyugtató erőként hatottak, hogy a bibliai értelmezéseket szilárd, lényeges vonalakon tartsák az advent hitben. Ezzel szemben *ők megerősíteni tervezték a már megalapozott próféciai igazságokat*, melyeket az Ige kőbányájából fejtettek ki a Szentírás tiszteletre méltó próféciaikutatói a múltban és a jelenben, nem pedig új tanítások bevezetését. Ezeket az értelmezéseket az 52. fejezetben a „A prófécia szélesebbkörű megvilágításában” fogjuk figyelembe venni.

De Ellen White működésének kezdetén –, amikor még túl korai volt megítélni később kiadott írásainak jellegét és tartalmát, vagy az újabb jövődölések beteljesedését, és az adott tanácsok eredményeit – a kapott üzenetek módja először arra szolgált, hogy lekösse a közvetlen megfigyelők érdeklődését. Nyilvánvaló volt, hogy valamely természetfeletti vagy rendkívüli hatalom nyilvánul meg. Vajon Istentől vagy Sátántól származtak-e ezek, rájöttek, hogy ezt magukból az üzenetek jellegéből és az üzenetvivők jelleméből lehet megítélni. Tudatában voltak annak, hogy Sátán is utánozhat hasonló jellegű megnyilvánulásokat az ellenőrzése alatt álló személyekben.

Az üzeneteket tehát gyümölcseikből kell megítélni, a Szentírás szerint. (Máté 7:16, 20.) A látomások megjelenési formája⁴ – hangoztatták – nem képezte szerves részét magának az üzeneteknek, hanem csak arra szolgált, hogy felhívja a figyelmet, és előzetes bizalmat szolgáltasson ahhoz, hogy a jelenségek természetfeletti vagy rendkívüli jellegűek. Ezek főleg azokra az első időkre korlátozódtak – a bizonyítékok egyikeként –, amikor még korai volt megítélni azokat az eredményeik alapján. Mrs. White kérte, hogy vizsgálják meg írásait, melyekről azt állította, hogy Isten utasításaira írta.

(992) Ilyen volt némelyik meghatározó tényező a bizonyítékok mérlegelésénél. Később kijelentette:

„Magamtól nem mutathattam volna be azokat az igazságokat ezekben a könyvekben, de az Úr segítségül adta nekem az ő Szentlelkét. Ezek a könyvek utasításokat, mennyei világosságot tartalmaznak, melyeket az Úr adott nekem az elmúlt 60 évben, és ki fogják állni a vizsgálat próbáját.”⁵

De *miként* kell ezeket megítélni?

II. A négy meghatározó tényező felsorolása

Mikor a Hetednapi Adventista Egyház kezdetben - a kialakuló csoport fokozatosan egyesült a második advent, a szombat és a szentély összefüggő különleges tanításai alapján - szembesült azzal, ami a prófétálás ajándékának az utolsó napokban történő helyreállításának tűnt, meg kellett határozniuk a bibliai leírások alapján, hogy valódi volt-e ez a megnyilvánulás. Néhányan csak jelentős mérlegelés és ellenőrzés után döntöttek. Mialatt felismerték, hogy nem vethetik meg a jövődölést, tudták, hogy „bizonyítani kell mindent”, és „megtartani azt, ami jó.” Csak azt kell elfogadniuk, amire egyértelmű bizonyíték van, hogy Istentől származott.

Miller és társai ellene voltak bárminemű ilyen felfogásnak, mert volt néhány kellemetlen tapasztalatuk azokkal, akik fanatizmusba mentek át.⁶ Ez természetesen alkalmat adott arra, hogy tartózkodjanak Ellen White üzeneteinek, mint valódiaknak az elfogadásától, mint aki hajlamos azt állítani, hogy „új világossága” van. De éppen ez az ajándék, mely sokaknak segített – vagy a régebbi millerita vezetőknek esetleg csak a fanatizmus újabb megnyilvánulásának tűnt – a felnövekvő szombattartó csoportot biztonságosan átvezetni a csalódás utáni zűrzavarban, mely erőszakkal és elnyeléssel fenyegette őket. **(993)** Ezek között ott találjuk a hamis messiásokat, akik azt hitték magukról, hogy már megszentelődtek, azokat, akik a nem-kell-többé-dolgoznunk tanát vallották, az ismételt időpont megállapításokat, valamint a mesmerizmust, spiritizmust és hasonlókat, melyek minden oldalról szorongatták őket.

Ez arra készítette őket, hogy elfogadják irányítónak a szigorú szentírási vizsgálat alkalmazását, melyet az előző fejezetben már említettünk a valódi prófétálással kapcsolatban. Itt következnek azok az irányelvek, melyeket a szombattartó adventisták követtek, mikor Ellen G. White munkáját és tanításait mérlegelték.⁷

1. „A TÖRVÉNYRE ÉS A BIZONYSÁGTÉTELRE” - A vizsgálat első pontja volt a Szentíráshoz való feltétlen hűség - Isten parancsolataihoz és Isten ihletett

hírnökeinek a régi időkben adott bizonyágtételeihez. (Ésai. 8:20.) Bár Isten Lelke *minden* gyermekéhez szól, és bizonyos korlátokon belül azok *által*, akiknél a prófétálás megkülönböztető ajándéka van, ami a Szent Léleknek egy különleges adománya. Az természetesen nyilvánvaló, hogy a Lélek egy hírnökön keresztül nem fog szólni azzal ellentétben, amit a korábbi próféták által Ő mondott, vagy bármit, ami Isten ihletett Igéjével ellentétben van.

A szombattartó adventisták mindig ragaszkodtak ahhoz, hogy minden modern prófétai tanácsot a Szentírás alapján kell megvizsgálni, és ennek az ismérvnek megfelelően elfogadni vagy elutasítani. Rámutattak, hogy Ellen White írásai következetesen magasztalják a Bibliát, tanítják, hogy engedelmeskedjünk Isten törvényének (ideértve a Tízparancsolat elhanyagolt negyedik parancsolatát is), és mindig összhangban áll azzal, amit a régi próféták tanítottak.

2. HÚSÉG A HIT IGAZSÁGAIHOZ - Azok, akiknek meggyőződésük volt, hogy ők töltik be a „maradék” nép próféciai leírását, és az utolsó napok hármas üzenetének hírnökei - egyesítve „Isten parancsolatait” és a „Jézus hitét” - nem tekinthették valódi profetikus ajándéknak azt, ami nem cseng össze helytállóan a keresztény hit alapigazságaival. (I. Ján. 4:2.) Ezek az üzenetek - állították – **(994)** az évek folyamán ismételték és újraismételték a Szentírás teljes ihletésének alaptémáit, Isten Fiának testté válását, az ember elesett állapotát, a megváltást csakis Krisztus helyettesítő engesztelő halála által, a hit általi megigazulást és megszentelődést, a Lélek gyümölcseit az egyén életében, a halhatatlanságot csakis Krisztus által, a test feltámadását, Krisztus ezerév előtti eljövetelet az élők és holtak megítélésére, új ég és új föld teremtését, és minden gonosz végső kiirtását. Ez volt annak az építménynek az alapja, melyen az összes többi tanács alapult.

Ezek az írások hangsúlyozták a hit általi megigazulást - nem olyan hitet, ami a hittételek pusztá elfogadása, hanem egy személyes, élő, megmentő intézkedést, egy személyes kapcsolatot Jézus Krisztussal, és nem egy halott hitet cselekedetek nélkül. Az eset természeténél fogva a szombattartók nem voltak hajlamosak a törvényt nem kötelezőnek tekinteni, de a túlzott ragaszkodás a törvény betűjéhez veszélyes lenne. És erre a veszélyre Ellen G. White hűségesen figyelmeztetett, hangsúlyozva, hogy naponta Krisztustól függünk, mint az engedelmesség és a megváltás egyedüli forrásától. Ezekről az alapokról sohasem tért el.

3. „GYÜMÖLCSEIKRŐL ISMERITEK MEG ŐKET” - A harmadik próbát maga Jézus határozta meg – „gyümölcseik után” ítélni. (Máté 7:16, 20.) Azoknak, akiknek először kellett döntenie a bibliai vizsgálatok alapján Ellen G. White

üzeneteinek jellegéről és eredetéről, eleinte ezt a vizsgálatot csak rövid ideig tehették. Úgy hitték, ez volt az oka, hogy kezdetben a kinyilatkoztatás „nyitott látomás” által, és az azt kísérő jelenségekkel történt. De az ajándékot csak fokozatosan ítélték meg az eredményei alapján - egyének valamint csoportok keresztény tapasztalatára gyakorolt hatása által és amint az visszatükröződött a saját életében. Látták, hogy ezt állandóan folytatniuk kell mindaddig, amíg csak az ajándék működött.

Az üzenetek befolyása szemmel láthatóan megnyilvánult a magasabb rendű gondolkodás és az egyéni keresztény jellem építésében. A csoportnak adott egyesítő és bátorító tanácsok hatása is látható volt. **(995)** Megerősítette a Szombattartó Adventisták hitét a Bibliára alapozott üzenetükben és küldetésükben, és eltérítette őket több beállított időponttól, ami ismétlődő kudarcokat okozott más csoportoknak, és egyfajta fanatizmusra és több más dologra figyelmeztetett. Tehát az adott üzenet – bár néha nehézkesen értették meg és követték - egyértelmű bibliai útvonalat jelölt ki a fiatal egyháznak a csalódás kezdeti szakaszán keresztül, mikor viszálykodás és szélsőségek fenyegettek, és józan útvonalon vezette őket, elősegítve kiegyensúlyozott növekedésüket.

Ezek az üzenetek nem tártak fel egy teljes tervet a tökéletes befejezéshez. Ehelyett fokozatosan kijavították a korábbi hibákat és korlátozó nézeteket. Vezették az egyházat az előttük álló feladat egyre szélesedő tevékenységében, és egy világméretű munkára ösztökölték. Éveken keresztül újra és újra jöttek az üzenetek – néhányszor félig a világból - az elbátortalanodás, bizonytalanság, válság idején, és olyan tanácsnak bizonyultak, melyek megmutatták az advent mozgalomban az Isten iránti hűség, a haladás és a megerősödés irányát. Állandóan tántoríthatatlanul a Bibliához, mint a legfőbb irányítóhoz ragaszkodtak, Krisztushoz, mint a legfőbb eszményképhez való hűséghez, és az örökkévaló evangéliumnak minden emberhez való eljuttatásához, ami az egyháznak és az egyház mindenegyes tagjának legfőbb feladata.

4. A JÖVENDÖLÉSEKNEK MEG KELL TÖRTÉNNIÜK - Már említettük, hogy a negyedik bibliai próba - a jövődölések beteljesedése (Jer. 28:9; V.Móz. 18:22.) - alá van-e rendelve az Isten kinyilatkoztatott Szavával összhangban lévő kérdéseknek, mert az alkalmanként okosan kigondolt emberi jövődölés is igaznak bizonyulhat, és távol vezetheti az embereket az igazságtól. De a Lélek valódi ajándéka nem lehet hamis jövődölés forrása. Ezért ez a negyedik vizsgálat érvényes és szükséges, de nem elsődleges bizonyíték. Az előző három résznek nincs közvetlen összefüggése a bibliai

próféciaák kifejtésével. Ezért ezekkel csak meglehetősen röviden foglalkoztunk. De ennek a negyedik vizsgálatnak arányosan nagyobb helyet fogunk biztosítani annak érdekében, hogy bemutathassuk az Ellen G. White által adott különböző jóvendölések példáit, melyek összefüggésben voltak bizonyos bibliai jóvendölések beteljesedésével, és **(996)** ezért az itt alkalmazott próféciavizsgálat hatáskörébe tartoznak.

III. Megállja a beteljesedett jóvendölés próbáját

Mint már említettük, a prófétálás sokkal több, mint pusztán jóvendőmondás. De ha az egyén vallja, hogy a prófétaság Lelke által szól, és az Úr nevében kifejezetten jövőbeni eseményeket vagy bekövetkező körülményeket ábrázol, és ezek nem következnek be, nyilvánvalóan bizonyítják az ilyen állítás hamisságát.⁸ Ezért nem elég Ellen G. White tanításainak csak az Isten Igéjének elveivel és előírásaival összhangban lenniük, hanem jóvendöléseit a teljesedés egyértelmű bizonyítéka által kell megítélni. Ezen alapvető vizsgálatokon állnak vagy buknak tanításai. Ezt egyértelműen felismerték.

Ezek a jóvendölések, melyekkel most fogunk foglalkozni, nem tartoznak sem az alapvető idő-próféciaák, sem a Biblia nagy vázlat-prófeciáinak csoportjába, mint pl. a Dániel és Jánosé – melyeknek értelmezését rendszeresen nyomon követtük ezekben a kötetekben - és nem is kell összetéveszteni azokkal. Az ilyen átfogó próféciaák a Szentírás kizárólagos előjogai, és a Szentírára korlátozódtak. Ezzel szemben, Ellen White jóvendölései mindennapi jelenségekre vonatkoznak - nemzeti, nemzetközi, vallási, társadalmi, gazdasági és politikai területekre – *voltak azonban helyi vagy alkalmi jellegűek, ezeknek az átfogó biblia prófeciáknak az alkalmazása kiterjedtebb, melyeket évszázadokon keresztül feljegyeztek.*

Ezek egyszóval viszonylagosak. Mrs. Ellen G. White jóvendölései nem ellentétesek és nem részei a bibliai prófeciáknak, hanem beleillenek a bibliai próféciaák alapvető keretébe. Az Ige általános prófeciáihoz sajátos alkalmazásokat adnak. Előre megmondanak meghatározott fejleményeket és beteljesedéseket, így az embereknek nem kell meglepődni, amikor teljesednek. Tekintsünk most meg néhány jóvendölést.

IV. A közzétett világosság körülöleli a földet

A szombattartó vezetők 1846-tól kezdve néhány traktát kiadását kezdték meg - 1846-ban Joseph Bates kettőt, 1846-ban és 1847-ben Ellen Harmon két egyoldalas nyomtatványt, további kettőt Bates 1847-ben és egy

röpiratot James White 1847-ben. 1848 novemberében maga Ellen Harmon White intézett felhívást egy olyan munka kiadására, mely idővel terjedelmével és befolyásával világméretűvé válik majd. A Massachusettsi Dorchesterben, Otis Nichol otthonában kapta első látomását ezen új és növekvő munkáról. Látomása végén azt mondta James White-nak:

„Üzenetem van számodra. El kell kezdened egy kis folyóirat kiadását, és küld szét az embereknek. Eleinte csak kicsiben; majd ahogy az emberek olvassák, megküldik a nyomtatáshoz szükséges anyagi eszközöket, és kezdettől fogva sikeres lesz. Megmutattattott nekem, hogy e szerény kezdetből az egész világot átölelő fényfolyamok lesznek.”⁹

Merész jóslat volt ez, a hitetlen világ közepette, mely az advent ügyet teljes csődnek tekintette, ami rövidesen feledésbe merül. Ugyanakkor hitpróba is volt ez bizonyos hittételeket védelmező maroknyi nincstelen, hűséges támogató számára. A kis csoportból senki sem mert volna egy ilyen hihetetlen képet festeni egy világméretű munkáról a jövőben. Minden hanyatlóban volt. Helyzetükben egyre csak megoldást kerestek, hogy ezt a tiszta üzenetet továbbadhassák. Ellen White 21 éves volt, és James White alig néhány évvel idősebb. Valóban, Joseph Bates kivételével a csoport legnagyobb része egy ügyért harcoló ifjakkból állt, és a vezetés terhe is az ő vállukon nyugodott. Az Ellen White által tett nyilatkozatok és más kijelentések nyugtalanították a „kis nyájat”, mert nem tudták elképzelni, hogy azok valaha is beteljesedhetnének, és ellenfeleik helyzetük kilátástalanságával zaklatták őket.¹⁰

(998)

A világosság sugarai körülölelik az egész földet.

Ellen G. White egyik merész jóslata 1848-ban, hogy a kiadói munkát el kell kezdeni, ami addig fog terjedni, míg körbe nem öleli az egész földet. Az idő csodálatos módon valósította meg ezt a jövődölést.

Ennek ellenére, hit által előrelépve, **(999)** 1849 júliusában kiadták a *Present Truth (Jelenvaló Igazság)* első kyszámú példányát és imáikkal kísérve

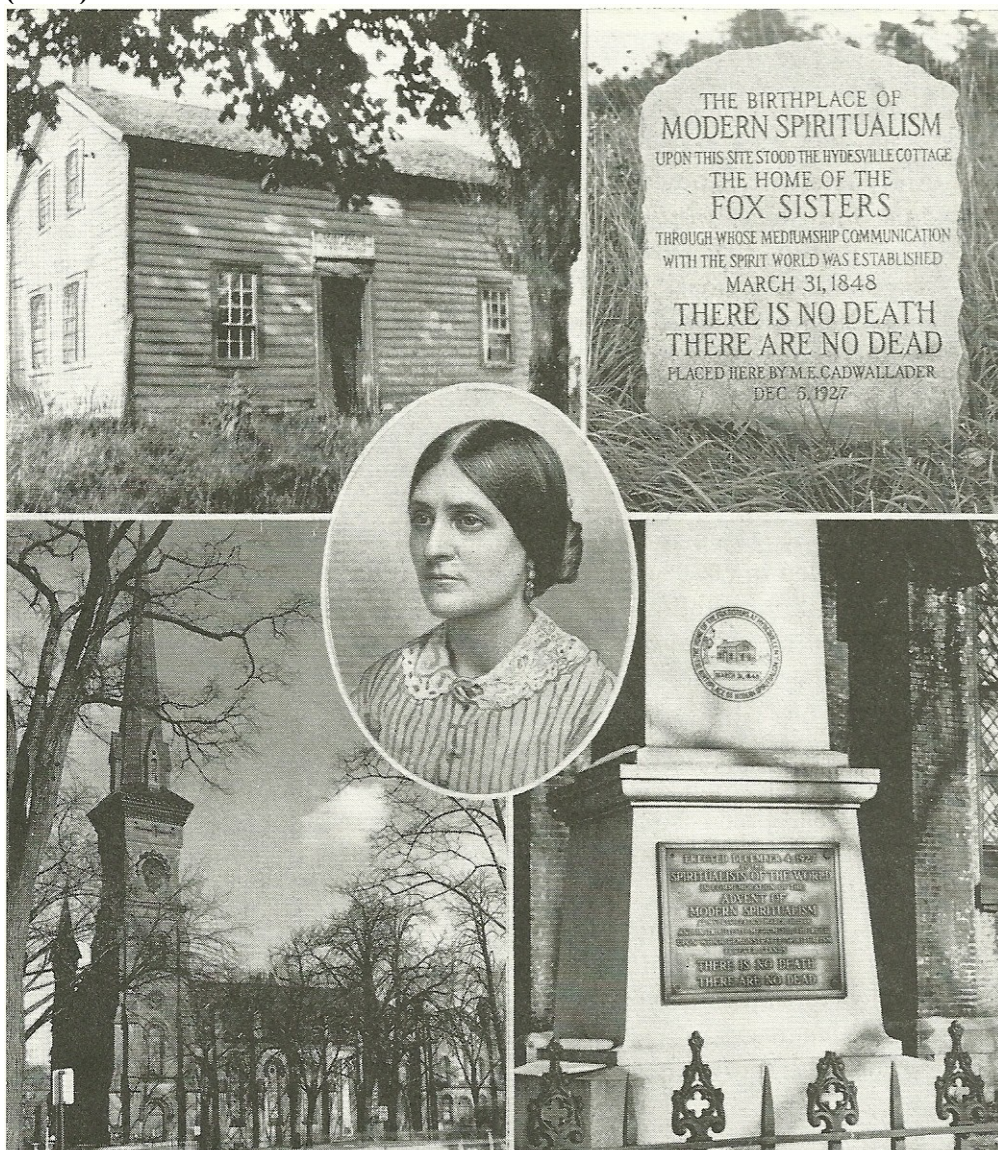
küldték szét azokat. (Egy másolat képe az 1024 oldalon látható) James White most is teljes lelkét adta ezekbe az írásokba, mint ahogy igehirdetéseiben tette. Energiája ragályos volt - túlradó lelkesedése mások életét is megmozgatta és átalakította. Folyóiratok, traktátok és könyvek kezdtek megjelenni folyamatosan növekvő gyakorisággal - 1854-ig a folyóiratokon kívül összesen 26. Azonban nekik egy „vándorló” kiadójuk volt, ahogy Spalding találóan elnevezte.¹¹ Ahova White-ék mentek, „kiadóhivataluk” is velük ment, és a helyi nyomdák adták ki a különböző kiadványokat.

Ilyen volt a kiadói munka szerény kezdete, mely ma millió szám adja ki a könyveket és folyóiratokat. 1875-ben megalapították a második kiadóhivatalukat, a Pacific Press-t a Kalifornia-i Oaklandban. Ezt, traktát- és könyvevangélista társulatok követték. Urias Smith két könyve - *Gondolatok Dánielről és Gondolatok a Jelenésekről* - egybekötve képezték az első előfizetéses könyvet.¹² Így történt, hogy kezdetektől fogva a prófécia álltak az adventista kiadás élén, mint az elvárható is volt.

Az alábbiakban egy áttekinthető képet adunk az 1848 évi jövődőlés figyelemreméltó beteljesedéséről:

Mikor e sorokat írjuk, a Hetednapi Adventistáknak 39 kiadóhivataluk van szerte a világon 35 országban, 12.428.715 dollár befektetési tőkével januárban, és bruttó 16.371.888 évenkénti dollárforgalommal, 1.704 kiadói alkalmazottal és 3.557 könyvevangélistával. Ez az irodalom most 198 nyelven jelenik meg - Braille írással a vakok számára - és 348 féle folyóiratot foglal magába szerte a világon.¹³ E tények magukért beszélnek. A jövődőlés beteljesedésének próbája teljesen kielégítőnek tűnik a könyvkiadásra vonatkozó előző példák által.

(1000)

A megjövendőlt spiritizmus rendkívüli terjedése

(Balra fent) A Fox nővérek fából készült otthona a New York állambeli Hydesvillben 1848-ban, a modern spiritizsra jelenségek bölcsője; (Jobbra) kő emléktábla mondja el történetüket; (Balra lent) A legelső spiritizsra „Templom” a New York állambeli Rochessterben, az úgynevezett „Nemzetközi spiritizmus szentélye”, oldalán egy emlékeztető obeliszkkal; (Jobbra lent) Az obeliszk alapjának plakettje; (középen a kiskép) Katie, a két Fox nővér egyike

(1001)

V. A Rochesteri „kopogások” világméretű megtévesztéssé válnak

Az 1848-as év néhány furcsa fejleménynek vagy megnyilvánulásnak is tanúja volt az eldugott kis Haydesville faluban, New York államban, majd a közeli Rochesterben. Ezek - jövendölte Ellen White – világméretű arányokat és határozottan vallásos jelleget öltenek majd. Ez a fejlemény azóta spiritizmus néven vált közismertté. De 1848-ban ezek csak bizonyos „kopogások” vagy „dobolások” titokzatos jelzései voltak, mint ahogy akkor nevezték - a helyi Fox nővérek hóbortja.

Először nem kifinomult érintkezéssel kezdődött, a tanult emberek legtöbbször csalásnak vagy trükknek, szemfényvesztésnek vagy megtévesztésnek tekintették, mely rövidesen elhal majd, és el fogják felejtetni. Sok pap idegenkedett tőle, mások csupán szórakoztak vele. Még egyetlen név sem tette tekintélyessé, és vallásos vagy egyházi jellegének semmiféle látszata sem volt. Évek múltak el, mire ilyen szempontból uralkodóvá vált. De 1849. március 24-én Ellen White kijelentette, hogy kapott egy kinyilatkoztatást e titokzatos jelenségre vonatkozóan, azt állította, hogy az mindinkább általánossá válik, és vallásos köntöst ölt magára. Itt következik első megállapítása 1849-ben:

„Láttam, hogy a titokzatos kopogás New Yorkban. . . Sátán hatalma volt; hasonló dolgok egyre általánosabbá válnak, vallásos köntöst öltenek, hogy nagyobb biztonságban ringassák a megcsaltakat; és ha lehetséges, Isten népének gondolatait elvonják, azoktól a tárgyaktól és dolgoktól, arra késztetve őket, hogy kétségbe vonják a tanításokat és a Szentlélek hatalmát.”¹⁴

Majd 1850 augusztusában Mrs. White ismét látta, hogy „sokan az egyházakban Isten erejeként” fogadnák el ezeket a fejleményeket:

„Láttam, hogy hamarosan . . . egyre jobban elterjed, hogy Sátán hatalma növekedni fog. . . . Azt is megmutatták nekem, hogy a kopogások **(1002)** és mesmerizmus által ezek a modern mágusok meg fogják majd magyarázni a mi Urunk Jézus Krisztus által művelt összes csodát, és sokan elhiszik majd, hogy Isten Fiának hatalmas tetteit, amikor a földön járt, ugyanez a hatalom hajtotta végre.”¹⁵

Majd újra ezt írta Ellen White:

„Láttam e kopogások megtévesztő befolyását - hogyan terjed, és ha lehetséges lenne, elhítené a választottakat is. Sátánnak hatalma lesz, hogy megjelenítse előttük rokonaik és barátaik állítólagos alakját, akik most Jézusban alszanak. Úgy látszik majd, mintha ezek a barátok jelen lennének; ugyanazon ismerős szavakkal fognak beszélni, míg itt éltek, és ugyanazon hangszínen fogják füleink hallani.”¹⁶

Mindezt akkor írta meg, amikor a spiritizmust alig ismerték, amikor senki sem álmodta, hogy milliókban fogják számolni híveit. Ezt még az előtt írta, mielőtt a lelkek megjelentek, az elragadtatások és lelkek üzenetei jellemzővé váltak volna, melyek azóta a spiritizmus fő megnyilvánulásai. Ez nem csak átítatta sokak gondolkodását az egyházakban, hanem vallási „reformációnak” tüntette fel magát, melynek a teológiai hibák kijavítása a rendeltetése.

De ebben a kérdésben a Hetednap Adventisták meggyőződése újra csak az volt, hogy „a halottak semmit nem tudnak” (Préd. 9:5) míg a feltámadásra várnak, és a „hitető lelkek” és a „gonosz lelkek” tevékenysége az utolsó napokban a bibliai próféciaák tárgya (I.Tim. 4:1; Jel. 16:13-14). A Szentírásból így megerősödve, elkerülték a széles körben elterjedt spiritiszta állítások és fejlemények elfogadását. Mrs. White jövődölését nem tekintették valami új kijelentésnek, hanem csak egyszerűen a Szentírásban már előre megmondott, utolsó napokban történő lélek-megnyilvánulások azonosításának. Ezzel ellentétben, több egyházban hisznek a halottak öntudatos állapotában, főgékonnyá váltak annak káros tanításaira.

Az Amerikai Egyházak 1949. évi Évkönyve a Spiritiszták Nemzetközi Általános Gyűlését jegyzi fel, és a legfelső szervezetük; **(1003)** a Nemzeti Keresztény Spiritiszta Szövetség, mely „hisz a természetfeletti személytelen megnyilatkozásokban és a különböző világok lakóinak kölcsönös érintkezésében”; valamint a Nemzeti Spiritiszta Társaság, mely állítja, hogy tagsága „hisz az ú.n. halottakkal való érintkezésben”.¹⁷ A spiritizmus terjedése rendkívül gyors volt. Néhány éven belül a gyakorló médiumok száma az Egyesült Államokban negyvenezer lett.¹⁸ Az 1880-as évekre a kultusz „az ismert világ legvégső határáig” elterjedt és „uralkodók, tudósok, pápák, filozófusok, teológusok, zsinatok és egyháztanácsok csodálatát és alapos megvizsgálását vívta ki.” A mai napig teljesen igazolják Mrs. White 1849 és 1854 között adott jövődölései a spiritizmus állításaira adott alapvető biblia próféciaák alkalmazását.(Lásd a Függelékben az F kiegészítő bizonyítékot.)

VI. Bajokat és szerencsétlenségeket jövődöl a nagyvárosokra

1902-től kezdve Mrs. White ismételten figyelmeztetett, hogy szerencsétlenségek jönnek a nagy világvárosokra. Sok ilyen figyelmeztető előrejelzés van feljegyezve. Leírta a világot borító lelki sötétséget, amint fokozódik a lakossági központok felett. Bűnözés, korrupció, tőkés-munkás ellentétek, betegségek, járványok és szerencsétlenségek, földrengés, tűz,

árvíz, valamint háború okozta felfordulások - ezeket gyakran ábrázolta úgy, mint amik rövidesen utolérik a föld nagy világvárosait. Egy nagy válság közeledik. Az eredmény pusztulás, pusztítás és halál lesz.¹⁹

1903-ban és 1904-ben nyomatékosan hangsúlyozta a szakszervezetek növekvő hatalmát és a közelgő nyomorúság idejét - melyek a kép részei.²⁰ „Óriási monopóliumokat” hoznak majd létre - írta Mrs. White - a szegények kirablására. És azt mondta, hogy megtorlásként a munkások „szakszervezetekbe fognak tömörülni.” **(1004)** Ez vizsályt, zűrzavart és vérontást eredményez majd. Most három tömör, általános jellegű feljegyzést közlünk az 1903, 1906 és 1910-es évekből:

„Ó, bárcsak Isten népe tudatában volna annak, hogy városok ezrei pusztulnak el a közel jövőben.”²¹

„Parancsot kaptam, hogy üzenetet hirdessek, hogy a bűnökkel telt városok, amelyek szélsőségesen bűnösök, földrengés, tűz és árvíz következtében fognak elpusztulni. Az egész világot figyelmezteti Isten, hogy Ő van, és tekintélyének érvényt fog szerezni.”²²

„Közel az idő, mikor nagyvárosok lesznek elsöpörve, és mindenkit figyelmeztetni kell ezekre a közelgő ítéletekre.”²³

Ennek a képnek a hátterén, a Jelenések 18. fejezet rettegést kiváltó jelenetei „figyelmeztetések, hogy mi fog jönni a világra.” És ezek a megdöbbentő események mind úgy vannak bemutatva, hogy sietessék az evangélium hírnökeit azokhoz a milliókhoz vinni az üzenetet, akik most a közelgő végzet árnyékában élnek. Elsődleges céljuk az volt, hogy a növekvő nehézségek és közelgő ítéletek fényében sürgessék a nagyvárosok evangélizálását.

1900-ban ezt írta Mrs. White:

„A szerencsétlenségek, földrengések, árvizek, katasztrófák szaporodni fognak a szárazföldön és a tengeren. Isten ma úgy tekint a földre, mint ahogy Noé idejében tekintett. Ma is küldi üzenetét az embereknek, mint Noé idején tette.”²⁵

Ezekből az általános figyelmeztető előrejelzésekből közlünk egy részleges beteljesedést - a San-Franciscoi földrengést. 1902-ben ezt írta Mrs. White:

„Nemsokára ezek a nagyvárosok Isten ítéleteit fogják elszenvedni. San Francisco és Oakland Szodomává és Gomorává válnak, és az Úr haragjában meg fogja látogatni őket.”²⁶

És 1903. április 20-án ismét konkrétan ezt írta:

„Nemsokára ezek (San Francisco és Oakland) Isten haragjától fognak szenvedni.”²⁷

(1005) Majd 1906. április 16-án, mindössze két nappal az előtt, hogy a rettenetes katasztrófa bekövetkezett Mrs. White kapott egy látomást –

„a házak úgy hullámszanak, mint a nád a szélben. Épületek, kicsik és nagyok, zuhantak a földre. Szórakozóhelyek, színházak, szállodák és a gazdagok otthonai megrázkódtak és összeomlottak. Sok élet elpusztult, a levegő telve volt a sérültek és rémültek sikoltásaival.”²⁸

A megjövendőlt földrengés bekövetkezett. De ismét meg kell jegyeznünk, hogy ezek az előrejelzések nem úgy vannak bemutatva, mint ha valami új, vagy a bibliai próféciaikon kívül álló események lennének, hanem magának Krisztusnak régen feljegyzett ihletett jövendöléseinek konkrét alkalmazásaként. Krisztus előre megmondta, hogy „mindenfelé nagy földrengések lesznek,” a „nemzetek nélkülözésével” a tenger haragjával, árvizekkel és az emberek szívének félelmével együtt, mielőtt meglátják Krisztus visszajövetelét „hatalommal és dicsőséggel”. (Luk. 21:10-11. 25-28.) A már beteljesedett jövendölések nyilvánvalóak.

Mrs. White kifejezetten a városok bekövetkező pusztulásáról és az állítólag tűzbiztos épületekről írt. Más helyen leírja „nagy tűzgolyók” pusztítását minden irányban, mely leírhatatlan rémületet kelt. Annak, aki járt már Európa háború által lerombolt városaiban, az atombombázott Hirosimában és Nagaszakiban a II. Világháborút követően, az előtt a beteljesedés szemmel látható. De függetlenül az ide vonatkozó részletektől, a kimondhatatlan pusztító háborúkról szóló élénk leírásai olyan méretekben teljesedtek be, amit a látomások idején elképzelni sem tudtak. Arra utalása, hogy a „civilizált világ rablók és orgyilkosok hordájává válik”, ha Isten visszatartó hatalma visszavonul, önkéntelenül a koncentrációs táborok szörnyűségeit és más barbárságokat juttat eszünkbe, amelyekről egészen a közelmúltig sokan azt gondolták, hogy az emberiség kinőtte az ilyen dolgokat.

A világ vezető rétegének szorongása **(1006)** és az összes nemzet aggodalma szerint, már eljött a jelzett Atom Kor, úgy tűnik, hogy folytatni és talán növelni szándékoznak – annak ellenére, hogy ez bármilyen békeszerződéssel elérhető lenne. Ezek a kijelentések határozott előrejelzések, fehéren-feketén lejegyezve. Lehetnek további és félelmetes fejlemények. De, ha a már megtörtént beteljesedések oldaláról nézzük, azt akkor is el kell ismernünk, hogy a teljesedés a vizsgálatnak teljesen eleget tett.

VII. A világháborúk okozta viharokat 1890-ben előre jelezte

Kétségtelenül Mrs. White összes jövendölésének legfeltűnőbb előrejelzése egy sorozat volt, melyet 1874-ben kezdett leírni egy nemzetközi méretű „közelgő válságról”, egy példátlan „viharról”, melynek „dűhe

könyörtelen”, melyek rövidesen a világra zúdulnak majd. A félelmes vihar, mint azt a világon mindenki tudja, az I. Világháborúban tört ki. De 60 évvel ezelőtt elhamarkodottnak és vakmerőnek látszott megjósolni egy közelgő „vihart”, és arra sürgetni az embereket, hogy készüljenek fel annak félelmetes „dühére”, mert a kiemelkedő egyházi és politikai vezetők pontosan abban az időben erőteljesen hangoztatták a világbéke gyorsan közelgő hajnalát. A különbség, a kettő közötti összeegyeztethetetlen ellentét ugyanis feltűnő volt. Ez a vizsgálatnak egyértelmű bizonyítéka lesz. Most Mrs. White kulcsmondata következik, a hét fontos pontot a zárójelben lévő számok jelezik:

„A vihar közeleg, és nekünk Isten iránti bűnbánattal és a mi Urunk Jézus Krisztusba vetett hittel kell felkészülni annak dühére. Akkor az Úr felkel, és rettenetesen megrázza a földet. (1) Mindenfelől **(1007)** bajokat fogunk látni. (2) Hajók ezreit süllyeszti a tenger mélyébe, (3) hadiflották süllyednek el, és (4) emberi életek millióit áldozzák fel. (5) Váratlan tüzek keletkeznek, és emberi erőfeszítés nem lesz képes eloltani azokat. A föld palotáit elsőpri a lángok dühöngése. (6) A vasúti szerencsétlenségek egyre gyakoribbá válnak; (7) a nagy forgalmú útvonalakon pillanatnyi figyelmeztetés nélkül zűrzavar, összeütközés és halál történnek . . . Óh, keressük Istent, amíg megtalálható, hívjuk őt, míg közel van.”³⁵

Itt egy bekövetkező eseménysorozatot vázol fel, ami teljesen ellentétben van a vallásos világ vezetőinek rózsás reményeivel. Hihetetlennek tűnt ez akkor - különösen a „hajók ezreinek” a tenger mélyébe süllyedése, és a teljes hajóhad elsüllyesztése, és emberi életek „millióinak feláldozása”. Ez teljesen ellentétben volt az akkor uralkodó vallásfilozófiával. Aknák, torpedók és tengeralattjárók ekkor még ismeretlenek voltak a mai modern pusztító formájukban. De ezek könyörtelen használata az I. Világháborúban már szószerint beteljesedett.

Az *Encyclopedia Britannica* szerint, Németország és szövetségesei több mint 6.000 hajóból álló félelmetes hajóhadat süllyesztettek el az I. Világháborúban.³⁶ Ami a teljes hadiflotta elsüllyesztését illeti, szükséges gondolatban visszamenni Németország, Olaszország és Japán haditengerészetének elsüllyesztéséhez, hogy megértsük ezen megdöbbentő sorok figyelemreméltó beteljesedését. Az „emberi életek „millióinak feláldozása” iszonyúan teljesedett be az I. Világháború veszteségében, melyet 20 millióra becsülnek.³⁷

1. MÁS MEGDÖBBENTŐ FEJLEMÉNYEKET JÖVENDÖL – De vegyük szemügyre közelebbről ezeket a kijelentéseket. E hétszeres jóslat akkor hangzott el, amikor még semmi sem jelezte a láthatáron, hogy ezeknek a körülményeknek valaha is egy ilyen világméretű beteljesedése lesz. 1890-ben ilyen szörnyű helyzetekről sem feltaláló, költő vagy filozófus még csak

nem is álmódott. **(1008)** Ennek ellenére sorban követték egymást a földrengések, kezdve San Franciscóval 1906-ban, Valparaíso 1908-ban, és a legnagyobb Japánban 1923-ban; a világméretű feszültségek és bajok az I. és II. Világháborúban érték el csúcspontjukat; halmozott tőkés-munkás (vagy munkaerő-gazdálkodás) gondok sztrájkokkal, kizárásokkal és erőszakokkal; társadalmi, erkölcsi és politikai felfordulások, beleértve a nagy Orosz Forradalmat, és a későbbi, kommunista és fasiszta fejleményeket. A halmozódó „vasúti szerencsétlenségek” olyan jól ismertek, hogy alig szükséges valamit is hozzáfűzni. De különösen fel kell figyelünk az „összeütközés és halál” kijelentésre a „nagy közlekedési útvonalakon.” Ne feledjük, hogy e kijelentés a közlekedés nagy forradalma előtt hangzott el. Az autókat és a repülőgépeket még nem találták fel.

2. SZAPORODÓ HALÁLOS BALESETEK A „KÖZLEKEDÉSI ÚTVONALAKON” – Különösen nagy jelentőségű az, hogy az első amerikai benzines autót 1892-ig még nem készítették el és csak 1895-től kezdve készült el először eladó autó. Az első autóbalesetet 1896-ban jegyezték fel.³⁸ 1951-ben széles körben tették közzé, amikor a milliomodik személy autóbalesetben meghalt. Ilyen mértékben növekedett meg a közúti balesetek száma.³⁹

A légi útvonalak alkotják a másik közlekedési útvonalat. Az első, teljes egy óráig tartó repülést és az első légi utast 1908-ban jegyezték fel hivatalosan. Az első halálos repülőszerencsétlenség ugyancsak 1908-ban volt. Az első kereskedelmi forgalomban kapható repülőgépet 1909-ben, és az első országot-átrepülő eseményt szintén 1909-ben jegyezték fel. De rendszeresen indított légi járat 1936-ig nem alakult ki, az első szabályos transz-atlanti szolgáltatás 1939-ben, és az első világméretű légi járat 1947-ben indult meg.⁴⁰ Az első halálos légi baleset 1908-ban volt, és csak a közelmúltban létrehozott közlekedési útvonalakon az áldozatok száma 1948-ra 1.912-re emelkedett. Most ezek a repülőgép- szerencsétlenségek tragikus hullámokban követik egymást.⁴¹

(1009)

VIII. Utazási nehézségek korlátozzák az Evangélium terjesztését

Miután felszólítja az evangélium hírnökeit, hogy siessenek az üdvözítő üzenettel az egész emberiséghez, figyelmeztet megbízatásuk teljesítése közben a növekvő veszélyre és a helységről-helységekre való utazás nehézségeire. Először egy általános figyelmeztetést ad:

„Fújjatok riadót a föld széltében és hosszában. Mondjátok meg az embereknek, hogy az Úr napja közel van, és nagyon siet. Senki se maradjon figyelmeztetés nélkül.”⁴²

Ezután következik a különleges nehézségek és akadályok leírása az utazás területén, és a más országokba való bejutásban:

„Nincs vesztegetni való időnk. A vég közel. Rövidesen jobbról is, balról is veszélyessé válik a helyről-helyre való utazás az igazság terjesztése érdekében. Mindenféle akadályt fognak az Úr hírnökeinek útjába helyezni annyira, hogy nem lesznek képesek megtenni azt, amit most még lehetne.”⁴³

Az I. világháború előtt az utazás a XX. század első évtizedében viszonylag korlátlan volt. Legtöbb országban nem volt kötelező az útlevél, sem a vízum egészen 1918 augusztusáig, amikor az Egyesült Államok egyik törvénye előírja, hogy minden amerikai állampolgár, aki külföldre utazik, készíttessen amerikai útlevelet. De az I. világháború kitörése után, a két háború közötti szünetben, de különösen az után, amikor 1945-ben Európa szerte felállították a vasfüggönyt, és a feszültségek következtében történő ellenségeskedések beszüntetésére sok országba már betiltották a beutazást. És ez ugyanígy igaz a világ Európán kívüli országaira is, mint például a Távol-Keleti részekben. Most mérhetetlenül több időt és erőfeszítést vesz igénybe, hogy biztosítsák a beutazási engedélyt a misszionáriusok részére az elérhető országokba. Más helyeken a tilalom teljes. Helytállóak az 1882-ben korábban mondott azon szavai, amikor arról beszélt, hogy a gyülekezet küldetését a „legádázabb ellenállás” közepette teljesíti:

„A munkát, melyet a gyülekezet elmulasztott a béke és jólét idején (vagyis elvinni az evangélium világosságát és **(1010)** erre az időre vonatkozó „prófécia nagy igazságait minden népnek” a világ „széltében és hosszában”), rettenetes válságban kell majd elvégeznie a legcsüggesztőbb, legfélelmetesebb körülmények között.”⁴⁴

IX. A befejező mozgalmakat a gyorsaság jellemzi

E figyelmeztetéseket gyakran és különböző formában ismételte, és az ismétlés nagy fontosságukat jelzi. Néhány évvel az első világháború kitörése

előtt (1914-1918) Mrs. White további figyelmeztetést adott egy közelgő válságról. 1904-ben kijelentette:

„Rövidesen nagy viszály támad a nemzetek között, - viszály, mely meg nem szűnik, míg Jézus vissza nem jön.”⁴⁵

Újra, 1904-ben ezt írja:

„A háborúk, háborúk hírei, a pusztító tűz és árvíz világosan hirdetik, hogy a bajok ideje, mely növekedni fog a vég idejéig, nagyon közel van. Nincs vesztegetni való időnk. A világot a háború lelkülete szállja meg. Dániel 11. fejezet próféciai majdnem elérték teljes beteljesedésüket.”⁴⁶

A nemzetközi viszályok növekedni fognak, jelentette ki 1910-ben:

„Rövidesen olyan erősséggel tör ki viszály a nemzetek között, melyet most még el sem képzelünk. A jelen minden élő számára rendkívüli érdeklődés ideje. A vezetők és államférfiak . . . minden földi elem megszállottságát behatóan figyelik, és rájönnek, hogy valami nagy és döntő esemény történik, és a világ rettenetes válság küszöbén áll.”⁴⁷

És még korábban, 1897-ben írta:

„Rövidesen nagy változások mennek majd végbe földünkön, és a befejező mozgalmak gyorsak lesznek.”⁴⁸

Valóban végbement egy általános forradalom az emberi kapcsolatokban - a legfélelmetesebb elsöprő változások az emberiség hosszú, változó történetében. Nem kérdéses, hogy az emberi kapcsolatokban egy új korszak kezdődött meg - társadalmi, gazdasági, erkölcsi, anyagi és politikai téren. A világ térképe oly módon változott meg, melyet soha senki korábban elképzelni sem tudott. Régi birodalmak **(1011)** és uralkodóházak tűntek el. Új nemzetek és rendszerek jöttek létre. Különösen igaz ez a világ életfilozófiája és politikai világnézete területén. Általános forradalom megy végbe az emberi kapcsolatokban, és a mozgalmak rendkívül gyorsak. Az tempó felgyorsult, és az emberiség olyan ütemben él, amelyre nincs példa a múltban. Most csak a világ egy másodpercnyi töredéke a miénk.

X. Hatalmas erejű pusztító gépeket fognak feltalálni

Egy másik kijelentése ezúttal a technikai fejlődésről, amiről 1894-ben írt, ugyancsak megdöbbentően teljesedett. A vihar előtti csend vége felé írta ezt, mielőtt az I. világháború vihara kitört, melyet nem sokkal később a II. világháború vihara követett. Ez olyan pusztító gépek fejlesztésére vonatkozott, melyek addig ismeretlenek voltak. Pontosan abban az időben írta, mikor a világ vezető teológusai maradandó világképét jósoltak, és

elmondásuk szerint a lefegyverzés hamarosan létre jön a földön, és a nemzetek kardjaikat ekevasakká kovácsolják.

Ez röviddel a régi rendszerek összeomlása előtt történt Oroszországban, Ausztriában, Németországban, a Török Birodalomban és Kínában, mely teljesen megváltoztatta a világ arculatát, és súlyos dolgok előhírnökeként jelentek meg. A békés kilencvenes években írta Mrs. White: „Embereket képeznek ki, és feltalálói képességeiket használják fel arra, hogy a sebesítésre és ölésre szánt leghatékonyabb szerkezeteket működésbe hozzák.” Itt következik egy nyilatkozat ennek megerősítésére:

„Az Úr visszavonta féken tartó hatalmát a földről és hamarosan halál lesz és pusztulás, megsokasodik a bűnözés és a gazdagok ellen elkövetett gonosztettek, akik a szegények rovására gazdagodtak meg. Azok, akik Isten védelme nélkül lesznek, nem találnak sehol, vagy semmilyen állásban védelmet. Embereket képeznek ki és arra használják képességeiket, hogy a megsebesítésre és ölésre való legerősebb gépeket hozzák működésbe.”⁴⁹

A keltezés - 1894 - döntő tényező itt, mert a tengeralattjárót még nem fejlesztették ki gyakorlati használatra csak 1900-ban, **(1012)** a nagy brit hadihajót csak 1906-ban és a páncélos óriás csatahajót csak 1910-ben, a tengeralattjáró aknát, a Zeppelin léghajót és a vegyi hadviselést pedig 1915-ben. A gyilkos hajítófegyvereket és a kézigránátot 1916-ban, a tankot pedig 1918-ban kezdték használni. Az I. és II. világháborúval összefüggésben nagy előrelépés történt a pusztító eszközök területén - a repülőgép-anyahajó 1920-ban, a mesterséges köd 1923-ban, és később az automata repülőgéppágyú 1941-ben, az aknalerakó és a rakétaágyú 1942-ben.

1942-ben feltalálták a nagyalakú rombolókat és a gyújtóbombát, lángszórókat, messze hordó szárazföldi és haditengerészeti ágyúkat, a sugárhajtású repülőgépet, és végül az atombombát 1945-ben⁵⁰ - a hidrogénbombát, az irányított rakétákat, melyek az összes közül a leghalálosabbnak ígérkeznek. További fejlesztésekre már többször utaltak a katonai és más hatóságok, de még nem fedték fel egyértelműen, mikről van szó.

Ami a pusztító eredményeket illeti, 1917 áprilisában a tengeralattjáró hadviselés elérte csúcspontját. Ebben a hónapban egyedül a német tengeralattjárók 87.000 tonna hajót süllyesztettek el, és októberre 134 tengeralattjárójuk 8.000.000 tonnát semmisített meg.⁵¹ Ezeknek a rettenetes pusztító fegyvereknek következtében az ismert civil és katonai halottak száma az I. világháborúban 10.000.000, a sebesülteké 20.000.000.

És a II. világháborúban, 1939-ben a világ kereskedelmi hajóinak tonnasúlytartalma (100 tonnások vagy afelett) súlya 68.509.432 volt. A következő öt év alatt ennek több mint a fele megsemmisült tengeralattjárók és repülő támadások következtében.⁵² Május és augusztus között a történelem legnagyobb légi hadjárata zajlott, amint az Egyesült Államok szárazföldi és repülőgép-anyahajó légierije elpusztította és mozgásképtelenné tette a japán haditengerészet maradékát, szétzúzta iparát, és tengeralattjárók, repülőgépek és aknák segítségével megakadályozta Japán hajóforgalmát. Amerikai hadihajók ágyúzták a sűrűn lakott nagyvárosokat, és a Huszadik Légierő egyetlen hónap alatt 40.000 tonna bombát dobott Japán központi helyeire. Majd augusztus 6-án, az atombomba elpusztította Hirosima háromötöd részét.⁵³

(1013) Az 1894-es jóslat a lehető legmegdöbbentőbben beteljesedett. Azonban a következő szövegekben ismételten világosan olyan alapvető bibliai jövendölések közvetlen alkalmazása van, mint Jóel 3:9-14., Máté 24:7., Luk. 21:25-26., Jel. 11:18.

XI. A földet fénysugarak veszik körül

Míg Mrs. White néhány előrejelzése a bekövetkező szerencsétlenségekre vonatkozó jövendölés volt, nagyobb és egyre gyakoribb jövendölései a dicsőséges evangéliumi munkára vonatkoztak, melyek majd a történelmet lezárják. Következtesen hangoztatta az az örökkévaló evangélium hirdetésért való világméretű missziós programot, mely arra van hivatva, hogy ragyogó diadallal végződjön. Ezt Mrs. White állandóan „hangos kiáltásnak” nevezte (Jel. 18:1-2.), vagy „késői esőnek” a Szentlélek kitöltetésekor, mint pünkösdkor, melyet a „korai”, vagy „korábbi esőnek” nevezett. Így mondta:

„A gyülekezet előtt egy dicső nap ragyogó hajnala áll.” „Az apostolok idejében a Szentlélek kitöltése a 'korai eső' volt, és dicső eredményt ért el. De a késői eső bőségesebb lesz.”⁵⁴

„Közeleg az idő, mikor annyi megtérő lesz egy nap alatt, mint pünkösdkor, miután a tanítványok elnyerték a Szentlelket.”⁵⁵

„A pogány Afrikában, Európa és Dél-Amerika katolikus országaiban, Kínában, Indiában és a tenger szigetein és a föld összes sötét sarkában Isten készenlétben tartja választott gyermekeit, akik előtűnnek majd a sötétség közepette, és világosan megmutatják a hitehagyott világnak, hogy milyen átformáló ereje van az Isten törvénye iránti engedelmességnek.”⁵⁶

E tanácsok segítségül voltak, hogy olyan ihletett reménységet és elfojthatatlan derűlátást adjanak az adventistáknak, mint amilyenel talán

egyetlen más egyház sem rendelkezik. Ez az egyik oka annak, hogy a Hetediknap Adventisták igazán optimistának tekintik magukat a világban, melyet ma már általános sötétség és borúlátás takar.

Mrs. White előző kijelentései az egész világra kiterjedő missziós programra, annak megtervezésére és cselekvésre kezdték sürgetni az úttörő vezetőket. Ez abban az időben kivihetetlennek tűnt. 1844 decemberében, a Prófétaság Lelke által adott legelső látomásában, **(1014)** leírta Isten hívő népének az Isten városa felé való utazását, az alattuk elterülő, sötétségbe borult világban. Azonban azokban a korai napokban azt is látta, hogy „fényugarak” tűnnek fel a sötétség közepette, és körülölelik a földet, számuk növekszik, és egyre erősödik, míg csak be nem világítja az egész világot – a jelkép által ábrázolt világmissziónak figyelemreméltóan élénk leírása ez. Ellen White saját szavai következnek:

„Még fiatal lány koromban az Úr jónak látta, hogy megnyissa előttem a menny dicsőségét. Látomásban a mennybe vittem, és az angyal felszólított 'Nézd!' A világra tekintettem, mely sötétségben volt . . .

„Ismét rám szólt 'Nézz!' És újra figyelmesen végig néztem a világon, és láttam, hogy fényugarak, mint csillagok pontozzák be az egész sötétséget; és láttam, hogy újabb és újabb fények kapcsolódtak hozzájuk, és az erkölcsi sötétség egész ideje alatt szaporodtak ezek a csillagszerű fények. És az angyal mondta, hogy ezek azok, akik hisznek Jézus Krisztusban és engedelmeskednek az ő szavának. Ők a világ világossága. És ha nem lennének ezek a fények, Isten ítéletei azonnal törvénye áthágóira zúdulnának.

„Láttam, hogy ezek a fényugarak ragyogóbbá válnak, beragyognak keletre és nyugatra, északra és délre, bevilágítják az egész világot. Alkalmanként ezen fények közül némelyik kezdett elhalványulni, mások kialudtak, és minden alkalommal, valahányszor ez történt, szomorúság és sírás volt a mennyben. Majd néhány fény ragyogóbbá és egyre ragyogóbbá vált, fényük messze világított, és sok más fény csatlakozott hozzájuk. Ilyenkor öröm volt a mennyben. Láttam, hogy a világosság sugarai egyenesen Jézustól jönnek, ezek képezik az értékes fényugarakat a világban.”⁵⁷

Ez, a világméretű munkára való felszólítás nehezen volt érthető azoknak az úttörőknek - az idő rövidnek látszott, és számuk száncalmasan kevés volt. Misszionáriusokat küldeni elegendő számban Amerikából a föld legtávolabbi területeire, úgy tűnt minden lehetőséget meghalad. De a felhívásokra bátor előrelépések történtek, melyek az egész világot magukba foglalják. 1874. április 1-én írta Mrs. White „Az egész világ. . . az Úr nagy szőlőskertje.” Majd elébük tárta a világ városait és falvait, mint egy jeladást a kihívásra. A világosságnak el kell érni azokat. Sosem szabad szem elől téveszteni azt a tényt - figyelmeztetett -, hogy ez egy „világméretű az üzenet”. **(1015)** Ne korlátozzátok annak hirdetését, intette őket. Kijelentette, hogy –

„a munkáról való felfogás ebben az időben túlságosan korlátozott”, hogy a „világosságot nem szabad kis területre korlátozni, véka alá vagy az ágy alá rejteni; azt a gyertyatartóba kell helyezni, hogy mindenkinek világíthasson, akik az Isten házában vannak – az egész világon.”⁵⁸

A Hetednapi Adventisták teljes taglétszáma ekkor csak 8.022 volt. 1875. január 3-án Mrs. White ismét kapott egy látomást az idegen országokban történő munkavégzésről. Sok országban nyomdákat látott, melyek öntik a folyóiratokat, traktátokat és könyveket, hirdetve az advent üzenetét.⁵⁹ Pedig akkor még csak egyetlen felekezeti nyomdájuk, egyetlen egészségügyi intézményük, egyetlen főiskolájuk volt - és ezek is mind Battle Creekben, Michigan államban! És 1892-ben elhangzott a felhívás, hogy terjesszék ki a nagy pogány országokba és a tenger szigeteire ugyanezt a munkát, intézményekkel együtt, amit otthon végeznek.⁶⁰ Ennek eredményeként elhagyták a korlátozó nézeteket, és komolyan belefogtak a misszionáriusképzésbe. Majd nyomdákat indítottak be Svájcban, Skandináviában, Ausztráliában, és így tovább, míg e sorok írásakor 34 Hetediknapi Adventista kiadó működött *Észak-Amerikán kívül*, 132 szanatórium, kórház és gyógyszertár, 130 főiskola és akadémia⁶¹ a tengerentúli országokban.

Amikor a szombattartó adventista csoport száma száznál kevesebb volt, Mrs. Whitenak akkor mutattatott meg először, hogy amikor a Jelenések. 14. hármass üzenetét hűségesen közli a világgal –, Isten parancsolatai elválaszthatatlan kapcsolatban vannak Jézus hitével – azt szívesen fogadják majd. Sokan el fogják fogadni azt, és elterjed a föld végső határáig. Minden lehetőség ellentmondani látszott egy ilyen eredménynek. **(1016)** A kilátás majdnem reménytelennek tűnt a nincstelen kis csoportnak, mely kivált az adventisták egykori szervezetéből, ami elkezdett felbomlani a csalódást követően.

A szombattartó adventistákat nyomasztotta a kínzó szegénység, a minden oldalról való gúnyolódás, és kívülről zaklatták őket a kellemetlenkedő fanatikusok, akik be akartak tolni közéjük. És általános elítélésükhöz hozzájárult az összes adventistától – akik a Miller-mozgalomban testvéreik voltak – származó kemény kritika, mert kitartóan ragaszkodtak a hetedik napi szombat hangoztatásához. Mindezt bonyolította a szélsőségesek azon eltökélt szándéka, hogy bizalmukba férközzenek, és elszántan megoszlást és viszályt idézzenek elő közöttük. Találón fejezték ki az őket szemlélők, amikor egyszerűen elutasították a szombattartó adventistákat, hogy ők egy hitelét veszített mozgalom „összezsugorodott maradványa”.

A jövődőlés mégis igazolva van azáltal, hogy kb. egymillió adventista van szétszórta a világ minden részén annak ellenére, hogy szigorú feltétele van a gyülekezeti tagságnak. Szombatiskolai taglétszámuk a világon jelentősen meghaladja a milliós határt. Valóban, missziós és evangélizációs törekvésük nagy lendülettel halad előre minden földrészen, mivel arra töreksenek, hogy az egész földön mindenkihez eljuttassák a Krisztus visszajövetelére való felkészülés hamisítatlan üzenetét. Ezek a missziós erőfeszítései elismerten a vallásos világ csodái⁶³, és rádió- és bibliai levelező tanfolyamuk körülölelik a földet.⁶⁴ Így ismét figyelemreméltóan teljesedtek be a jövődőlés elvárásai.

(1017)

XII. Az adventisták nem pesszimisták, hanem a Bibliára alapozott hitük szerint optimisták

Kijózanító előrejelzések, mint néhány az előbbieken említettek közül - melyek egyszerűen a komor utolsó napok állapotára és eseményeire vonatkozó megismételt bibliai próféciaák alkalmazása és végrehajtása - arra készítették az első hetednapi adventistákat, hirdessék nyilvánosan, hogy nyomorúságos idők várnak a világra, és hogy az emberi faj hatalmas csoportjára háború, szerencsétlenség és „hirtelen veszedelem” vár, a „béke és biztonság” helyett (I. Tim. 5:3). Nem voltak hajlandók csalóka biztonság érzésében ringatni magukat. Háborúra és szerencsétlenségre vártak, nem békére és jólétre, olyan mértékben, ami mindeddig ismeretlen és hihetetlen volt.

És mert nem csatlakoztak a békéről szóló népszerű altató dal énekkarába, mely elbűvölte a vallási világot - hogy az emberek végre megtanulták a leckét az ostoba háborúból és gonoszságból, hogy az emberiség egyre jobbá és jobbá válik, és hogy a világbéke rövidesen örökre biztosítva lesz - ezért folyamatosan megrögzött pesszimistának és vészkiáltóknak bélyegezték meg őket. A sötétség és a végzet hirdetőinek nevezték őket, akik mindig lesújtó képeket festenek - talán őszinték, de sajnos megtévesztettek és félrevezetettek.

Azonban az idő múlása félreérthetetlenül bebizonyította, hogy kiket vezetett félre a közelgő világbéke rózsaszínű, bibliaellenes álma és az általános jóakarát. Mégis, még az I. világháború által okozott félelmetes megrázkódtatást, a véres konfliktust is ezután rövidesen meg kellett magyarázni, ami úgy tekinthető, mintha csak a végső „háború lenne, mely véget vet minden háborúnak”. Így az emberek újra bizakodni kezdtek, és megalapították a Népszövetséget. Mivel az adventisták ismét más véleményen voltak erről a sóvárgó kilátásról, ezért újra az ítélet prófétáinak

kiáltották ki őket, akik nem lépnek egyszerre az emberi haladás diadalmas menetével, mialatt a világ állítólag hatalmas léptekkel haladt az egyetemes testvériség és tartós béke felé.

(1018) De, ímé! a nemzetekre rátört a második világháború, csúcspontjában az atombombával. Ezután az emberek teljesen kiábrándultak, és sok liberális vezető nyilvánosan bevallotta, hogy tévedett, hogy tévesen értelmezték az időket és a próféciaikat. Azonban a föld ezer év előtti állapotához makacsul ragaszkodók ismét felelevenítették az örökkévaló békességről és az igazság országáról való álmot, mely úgy beborítja a földet, miként a vizek elborítják a tengert. Most a harmadik világháborútól való félelem tornyosul az emberiség előtt, és milliók szívét sötét kétségbeesés tölti be. És a világ az Egyesült Nemzetekre és a hidrogénbombára tekint, mint a béke egyedüli reményére.

Olyan neves vallási vezető, mint Dr. Reinhold Niebuhr, *A hit és történelem* című művében kertelés nélkül mondja, miután hivatkozik az „előző két évszázad nyugalmas ábrándjaira” és arra, hogy az emberek nem számítottak rá, nem is értették a „rettegés és a zűrzavar igazi természetét, amiknek ki lesznek téve,”:

„Az emberiség történelme nem tartalmaz ironikusabb tapasztalatot, mint az elmúlt századok derűlátó reményei és a mai ember keserű tapasztalatai közötti ellentétet.

„A tegnapi remények és a mai valóság közötti ellentmondás valami hasonló kétségbeesést teremtettek a világnak abban a részeiben, ahol a múlt biztonsága a legjobban megrendült; és egyfajta elszánt elégedettséget kelt a világnak olyan részein, ahol a kor válságát halványan, bár nem teljesen megérezték.

„Mivel az emberi erő rendkívüli növekedése egy gépesített korban bizonyos ábrándokat teremtett, (az embereknek a természettől való függetlenítése megnövelte a saját magától való felszabadulást) bele is bonyolódott kultúránk csalódott reményeinek mélységesen szármalmas állapotába, ami a dicsőség hamis értékelését és emberi szenvedést okozott.”⁶⁶

Samuel M. Shoemaker teljes nyíltsággal mondja ki:

„A két világháború, a náciizmus és a kommunizmus keletkezése, a realisták az irodalomban, Kierkegaard, Barth és Niebuhrs a teológiában ezt a fajta égszínkék derűlátást a jelentéktelen feledésbe taszították.”⁶⁷

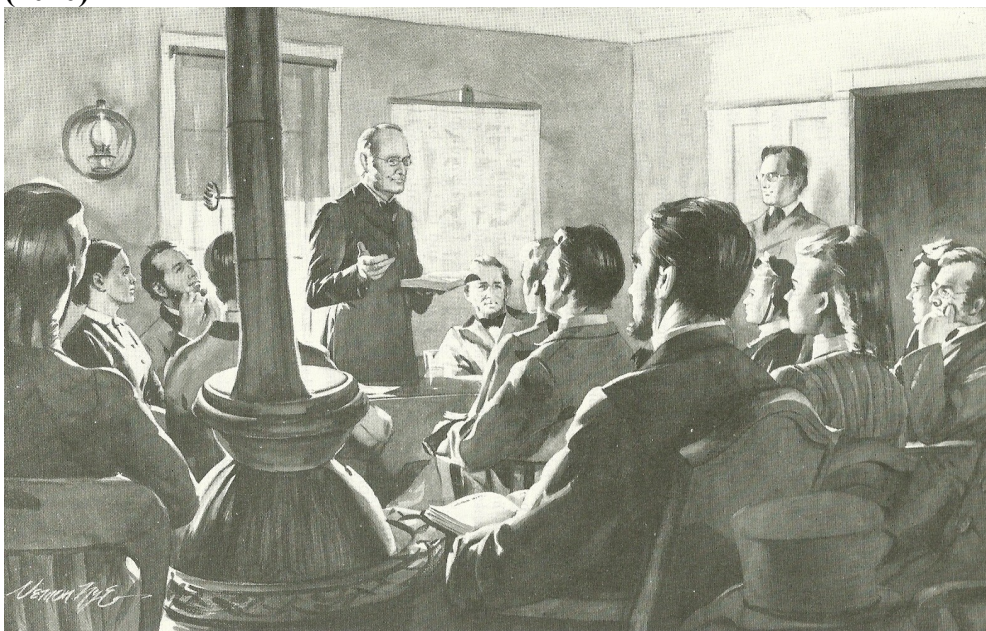
És még rengeteg hasonló, vagy még erősebb kijelentést lehetne ide írni államférfiaktól, tudósoktól, nevelőktől, íróktól és papoktól - de hely hiányában ez nem lehetséges.

(1019) Mindezeket összevetve, a hetednapis adventisták kitartóan állították, hogy ők nem a világ pesszimistái, mint sokan mondják,⁶⁸ hanem igazi bibliai hiten alapuló optimisták. Azt tartják, hogy ők csak egyszerűen a

valóságához ragaszkodnak, lábukkal sziklaszilárdan állnak az utolsó időkre vonatkozó bibliai próféciaikon. Meggyőződésük, hogy a bibliai próféciaik kifejezetten megjövendölik, hogy a körülmények mind rosszabbak és rosszabbak lesznek - háborúk, szerencsétlenségek, pusztítások és pusztulások lesznek, melyek büntetésként jönnek a világra.⁶⁹ De, ez a lehangoló kilátás nem a vég. Mindezen túl, hiszik és hirdetik Krisztus közeli dicsőséges eljövetelét, mint Isten kivezető útját – az egyetlen reményt egy kétségbeesett és megzavarodott világ számára. Ez az a dicső kilátás, melyet ők hirdetnek. A bűn és a rossz, a háború és az erőszak valóban örökre megszűnik - de a végén ez a beavatkozás Isten közbelépésével történik, nem az ember valósítja meg. A legsötétebb óra – úgy mondják - közvetlen a hajnal előtt van.

Ezért nem vesz rajtuk erőt a depresszió, amikor látják a sűrűsödő nemzeti, nemzetközi és faji feszültségeket, a nézeteltérések heves kitöréseit és az egyre szörnyűbb háborús eszközök fejlesztését, amitől a világ vezetői félnek, és nyíltan figyelmeztetnek, hogy szerintük ezek mind véget vethetnek a civilizációnak. Az adventisták vallják, hogy meggyőződésük egyszerűen a Biblia többszörös jövendöléseire alapul, melyek mindezt előre megmondták, és amelyek megvilágították, oda irányították és felfrissítették figyelmüket, mint egy nagyító üveg által, a Prófétaság Lelkének megerősítő, megszilárdító kinyilatkoztatásain keresztül.

(1020)

Egy világot átfogó mozgalom lefektetése

A New England és New York államokban tartott hat konferencián a hetednapos adventista hit alapítói összejöttek, hogy egyesítsék következtetéseiket és elindították az egyházat küldetése teljesítésére. Itt Joseph Bateset látjuk ezen cél előadása közben.

JEGYZETEK

1. Mrs. White megállapításai krisztálytiszták és számosak. „A Biblia, és egyedül a Biblia, ami hitvallásunk, az egyetlen kötelék ami összeköt; mindazok, akik ezen szent ígéhez tartják magukat, egyetértésben lesznek. Saját nézeteink és gondolataink nem irányíthatják erőfeszítéseinket. Az ember tévedhet, de Isten szava tévedhetetlen.” E. G. White, „Egy misszióra való felhívás”, *Review and Herald*, 1885. december 15. 770. o.
2. Uriah Smith, *Mrs. E. G. White látomásai* (1868) 5-9. o.
3. Mások vannak általában forgalomban *Krisztus Példázatai* (a példázatokról), *Gondolatok az Áldások Hegyéről* (a hegyi beszédéről), és különösen a *Korszakok Küzdelmei Sorozat*, kezdve a *Pártiárkák és prófétákkal*, az Ószövetségi történetek első részének áttekintése, és befejezve a *Nagy Küzdelemmel*, amely a keresztény egyház történetével foglalkozik, annak kezdetétől fogva, a századok során tapasztalható viszontagságok fényében, és a Megváltó dicsőséges visszatérének reményével.
4. Ezeket megfigyelték, hogy alapvetően összhangban vannak a bibliai próféták tapasztalataival. Erről beszámoló, lásd: Loughborough, *A Nagy Második Advent Mozgalom*, 204-211. o.; George I. Butler, „Lásomások és Prófécia” *Review and Herald*, 1874. június 9. 201, 202. o.
5. E.G.W. 55. Levél, 1905. Az ügyében tett ilyen vizsgálatok alatt nyugodt volt, mert azt mondta: „Vagy tanítja Isten az ő népet, megdorgálja hibáikat és megerősíti hitüket, vagy nem teszi. Ez a munka vagy Istené, vagy nem. Isten nem tesz semmit Sátánnal szövetségben. Az én munkám...vagy az Isten pecsétjét viseli, vagy az ellenségét. Nincs

- félelmas módon végzett munka ebben az ügyben. A Bizonyágtételek vagy Isten Lelkétől származnak, vagy az ördögtől.' (E.G.White, *Testimonies*, IV. kötet. 230. o.)
6. Mint pl. C. R. Gorgas. Lásd: F. D. Nichol, *The Midnight Cry*, 321-329.
 7. Lásd szintén D. E. Rebok, *az idézett műben*, 217-228. o.
 8. V. Mózes. 18:22. Bizonyos próféciák feltételes elemeit, természetesen mindig fel kell ismerni, mint pl. Jónás, a Ninive elpusztítására vonatkozó jóslatának bibliai esetében - amikor annak lakossága megbánta bűneit, Isten nem hajtotta végre az elpusztítással való fenyegetését. Ez az elv nagyon világosan látható a Jer. 18:9-10-ből – ellenkező esetben, amikor az Úr megbánja a jót, amit az emberekkel szándékozott tenni, ha ők kitartanak gonosz cselekedeteikben.
 9. E. G. White, *Life Sketches*, 125. o.
 10. Spicer, *Pioneer Days*, 100, 101. ; Loughborough, *Great Second Advent Movement*, 275. o.
 11. A különböző kiadói lapok történetét mondja el – hét különböző város négy különálló államban – 1849-1855. A *Present Truth*-t először a Connecticut-i Middletownban adták ki (négy számot), a következőt a New York állambeli Oswegóban (hat számot), azután az utolsó kiadványt a Maine-i Paris-ban. Az *Advent Review* első négy számát a New York állambeli Auburnban nyomtatták ki. A nagyobb méretű *Advent Review* és *Sabbath Herald* első kiadványa kiindulási helyének a Maine-i Parist jelölte meg, a New York állambeli Saratoga Springst pedig a 2. kötet postafiókjaként (1851. augusztustól 1852. márciusig). A saját első sajtójukat végül a New York állambeli Rochesterben vették birtokukba (1852-1853) – az csak egy régimódi kézi sajtó volt. A *Youth's Instructor*-t is Rochesterben indították el. Majd 1855-ben a kiadói munka nyugatra költözött a Michigan állambeli Battle Creekbe, és 1861-ben egyesítették. Itt volt az első igazi székhely, ahol negyvennyolc évig maradt, míg át nem költözött 1904-ben a Washington D.C.-be.
 12. Amelyet a kanadai George King árusított, aki az 1870-es években Michiganben könyvevangélista lett.
 13. A *Hetednapi Adventisták Tizenkilencedik Évi Jegyzőkönyve* (1952) 3, 5, 26, 29, o.
 14. E. G. White, levél a *Present Truth*-ban, 1849. 21.o; szintén idézet az *Early Writings*-ből, 43. o.
 15. E. G. White, *Early Writings*, 59. o. (1851-ben jelent meg a *Christian Experience and Views*-ben 47.o.)
 16. I. m. 87. o. (1851-ben jelent meg, a *Supplement to the Christian Experience and Views of Ellen G., White* című kiadványban, 5, 6.o.)
 17. *Yearbook of American Churches* (1949), 87, 88. o.
 18. A spiritizmusnak, az újságok becslése szerint, elterjedése után tíz éven belül másfél millió ismert tagja volt, ezer nyilvános támogatóval, és negyvenezer nyilvános és magán médiummal. (R. M. Devens, *American Progress*, 346. o.)
 19. E. G. White 200. Levél, 1903; 26. Levél, 1903; 5. Levél, 1904.
 20. E. G. White, *Bizonyágtételek* VII. kötet (1902), 82, 83. o; *Evangélizálás*, 25-29. o. (1902-1910); *Life Sketches*, 409, 410. o. (1906-ban keltezve).
 21. E. G. White, „The Work Before Us”, *Review and Herald*, 1903. szeptember 10. 6. o; *Evangélizálás*, 29. o.
 22. E. G. White, 35. sz. kézirat, 1906; *Evangélizálás*, 27. o.
 23. E. G. White, 53. sz. kézirat 1910; *Evangélizálás*, 29. o.
 24. E. G. White, „Úti Jegyzetek – 3. szám.” *Review and Herald*, 1906. július 5. 8. o.
 25. Levél a *Review and Herald*-ban, 1900. december 11. 796. o.
 26. E. G. White, 114. sz. kézirat, 1902; *Evangélizálás*, 403, 404. o.
 27. E. G. White, 30. sz. kézirat, 1903.
 28. E. G. White, *Bizonyágtételek*, IX. kötet. 92, 93. o.

29. *Bizonyságtételek* IX. kötet (1904) 13. o.
30. E. G. White, „Go Preach the Gospel”, *Review and Herald*, 1910. november 17. 8. o.
31. E. G. White, *A Prófétaság Lelke* (1884) IV. kötet, 402. o.
32. Dr. Harold C. Urey, a Columbia Egyetem neves fizikusa őszintén mondta „Én egy rémült ember vagyok” című cikkében, hogy az „oktatás és a katasztrófa közötti versenyben, az atomenergia egy félelmetes katasztrófához vezetett.” (*Collier's*, 1946. január 5.) És Bernard M. Baruch tanúsította, hogy „Arra lettünk kárhoztatva, hogy minden ember a félelem rabszolgája legyen.” (*Egyesült Államok és Egyesült Nemzetek*, Beszámoló 2. sz. sorozat 1, 2. o.) Lásd még Harrison Brown *A pusztulás legyen a mi sorsunk?* (1946) című írását, és különösen Wilbur M. Smith széleskörű áttekintését *Az atom kor és az Isten Igéje* című írását (1948).
33. Ahhoz, hogy a feljegyzést megbízhatónak tarthassák, meg kell ismételni Mrs. White jóslatait az eljövendő felfordulásról és katasztrófáról, egyszerűen a Dániel és János, különösen Krisztusnak az önmagáról adott jóvendőlése által már rögzített próféciaalkalmazásával. Az utolsó napokra vonatkozó bibliai jelek között szerepel a nemzetek haragja, az általánosan elterjedt háborúk és nemzeti zavargások, valamint azzal párhuzamosan a tartós béke és biztonság hangoztatása – és mindez a háborúra való dühöngő előkészület közepette. Ezek az általános rendellenességek alkotják az egymással ellentmondó képet. Krisztus, küldetésének végéhez közeledve, kétségtelenül minden idők legcsodálatosabb próféciáját adta, amely áthatotta a keresztény korszakot és egyre részletesebben bontakozott ki az ő saját visszatérésével – ugyanúgy, mint a Dániel és János nagy próféciai megvalósulásával. Ezeket mindegyik evangélium párhuzamosan lejegyezte - Máté 24. fejezetben, Márk 13. fejezetben és Lukás 21. fejezetben. (ehhez a nagy próféciahoz az elemző táblázatból lást a H Függelék.)
34. E. G. White, *A Prófétaság Lelke* (1884) IV. kötet, 402. o.
35. E. G. White, „A kételkedés veszélye fiataljaink között”, *Signs of the Times*, 1890. április 21. 2. o.
36. H. W. Griffin, „Shipping: War Losses of,” *Encyclopaedia Britannica* (1954 ed.). 20. kötet 556. o.
37. William, L. Langer, *An Encyclopedia of World History* (1948), 939, 951. o.
38. 1990-ban 4.192 autót gyártottak az Egyesült Államokban. De 1915-re a gyárilpar teljesítménye nem volt messze az 1.000.000 gépjárműtől, és 1950-ben már 8.000.000 felett volt - 1950-re az Egyesült Államokban 59.300.000-an rendelkeztek vezetői engedéllyel. *World Almanac and Book of Facts for 1952*, 188, 470, 600, 653. o; Joseph N. Kane, *Famous First Facts* (1950).
39. John Kieran, *Information Please Almanac* (1951), 107, 108 o.; lásd még *Statistical Abstract of the United States* (1951).
40. J.N. Kane, *az idézett műben*, 49-64. o.
41. *Baleseti halálesetek az Egyesült Államokban* (Vital Statistics), 1950. augusztus 25. (36. kötet, 14. sz.) 227. o.
42. E. G. White, *Bizonyságtételek* (1900) VI. kötet 22. o.
43. *I.m.*
44. E. G. White, *Bizonyságtételek*, V. kötet. 463. o.
45. „A komoly előkészület szükségessége” *Review and Herald*, 1904. február 11. 8. o.
46. „Az Úr napja közel van és igen siet” *Review and Herald*, 1904. november 24. 16. o.
47. „Menjetek hirdetni az evangéliumot”, *Review and Herald*, 1910. november 17. 8. o.
48. E. G. White, *Bizonyságtételek* IX. kötet 11. o, az ő 21a, leveléből 1892-ben.
49. E. G. White, *Bizonyságtételek* VIII. kötet (1904) 50. o.

50. Nagymértékben J. N. Kane művéből való idézet és enciklopédiai cikkek alapján. A pontos dátumok eltérőek, de a tények továbbra is fennállnak.
51. William L. Langer, „A tengeralattjáró háború, 1917.” *An Encyclopedia of Word History* (1948) 939. o.
52. William L. Langer, „Haditengerészeti hadviselés és blokád” *An Encyclopedia of World History* 1156. o.
53. *I. m.* 1169. o.
54. E. G. White, *Bizonyságtételek*, VIII. kötet 11, 12. o.
55. E. G. White, „Az otthon vallásosságának szükségessége” review and Herald, 1905. június 29. 8. o.
56. E. G. White, *Próféták és Királyok*, 189. o.
57. E. G. White, „Buzgón szolgálva Istent” *Review and Herald*, 1887. július 26. 466. o.
58. E. G. White, *Bizonyságtételek* VII. kötet, 36. o.
59. William C. White, „Egy széleskörű látomás – II.” *Review and Herald*, 1938. február 17. 9. o.
60. E. G. White, *A bibliai visszhang*, 1892. szeptember 1. Kiegészítés 258. o.
61. *Statisztikai Jelentés*, 1951.
62. E. G. White, *Life Sketches*, 125. o.
63. A Hetednap Adventisták most 197 országban dolgoznak, és 523 nyelven vagy dialektusban – azaz összesen 721 – dolgoznak szóban – 17.774 képzett evangéliumi munkás és 39.159 munkás tevékenykedik minden kategóriában. 1952-ben a tized és a világszéles egyház számára felajánlott áldozatok teljes összege 56,097.969 \$ volt – ebből 34.051.131 \$ tized és 22.046.818 \$ áldozat – Észak-Amerikában ez fejenként 174,70 \$ volt. Az 1954 évi missziós költségvetésük teljes összege 20.119.648 \$ volt. (*Statisztikai Jelentés*, 1952.)
64. Világkörüli rádió- és televíziós munkájuk, hetente 1.065 rádióadással, Észak-Amerikában 749, további 254 külföldi rádióállomással – összesen 1033 állomásuk 41 országban és szigeten terjedt el. Világszerte ismert nemzetközi rádióműsorukat több mint 806 állomás, 14 nyelven és 21 országba küldi szét, televíziós műsorukat New Yorkból 67 hálózaton közvetítve. Az 53 nyelven folyó bibliai levelező iskolájuknak több mint 1.500.000 bejelentkezett tagja van. Ez 2.000.000 \$-os költségvetést igényel.
65. Például, az Ésa. 2:3-4. kijelenti, hogy mit *fognak mondani* a népek az utolsó napokban – fegyvereikből kapákat, és dárdáikból metszőkéseket fognak csinálni, és nép népre kardot nem emel, és hakoást többé nem tanul. De éppen ellenkezőleg a Joel 3:9-10. azt ábrázolja, amit a valóságban *tenni fognak* – harcra készülnek, harcra hívják a hadakozó férfiakat, összegyűjtve a hősokeket, és szántóvasaikat kardokká, kaszáikat dárdákká kovácsolják.
66. Reinhold Niebuhr, *Hit és Történelem*, 1, 12, 13, 234. o. Egyszerűen hozzát teszi, „A tapasztalat (a történelem során) azt bizonyítja, hogy az üdvösség útja illúzió.” Lásd még Elton Trueblood, *Alternativa a hiábavalósághoz* (1918); Paul Hutchinson, *Az új Leviatan* (1946); Roger Babson and Dudley Zuver, *Ezek a csontok élhetnek még?* (1946).
67. Samuel M. Shoemaker, „Az elveszett ragyogás visszaszerzése” *The Christian Century*, 1952. március 5. 276. o.
68. Elter T. Clark, *A kis szekták Amerikában*, 22. o, 25. o., ezek szerepelnek a „pesszimista vagy adventista szekták között”.
69. II. Tim. 3:1-7; Máté 24:7; Lukács 21: 25-26.